

1. ΘΕΜΑ

Συμπληρωματικές προτάσεις που εισάγονται με το συμπληρωματικό δείκτη *ότι/πως*

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Σου υπόσχομαι πως θα σε βοηθήσω. Η έρευνα αποδεικνύει ότι ο κατηγορούμενος είναι αθώος. Ήχασα ότι θα ερχόσουν. Νιώθω πως μου λέει ψέματα. Φημίζεται ότι είναι ο καλύτερος δικηγόρος στην πόλη. Ακούστηκε πως αύριο θα έχουμε καύσινα. Είπε ότι φταίει. Ζει με την ελπίδα πως θα βρεθεί το παιδί της. Μου μίλησε για την οικονομική του κατάσταση, ότι δεν έχει καθόλου λεφτά.

3. ΕΠΠΕΛΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

B, Γ, Δ ΚΕΓ, 1, 2, 3 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Αντικείμενα

Σύνταξη απρόσωπων ρημάτων

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Μη χρησιμοποίηση των συνδέσμων που εισάγουν συμπληρωματικές προτάσεις με το *ότι/πως*, ειδικά στο επίπεδο των αρχαρίων: *Είπε φύγει. Είδα δεν ήταν εκεί το ποδήλατό μου.*

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Οι συμπληρωματικές προτάσεις που εισάγονται με τους συνδέσμους *ότι/πως* (γνωστές και ως *ειδικές προτάσεις*) είναι εξαρτημένες προτάσεις οι οποίες χρησιμεύουν για να συμπληρώνουν το νόημα ενός ρήματος, ενός επιθέτου, ενός ουσιαστικού, μιας αντωνυμίας ή μιας περίφρασης. Οι *ότι/πως* προτάσεις μπορεί να λειτουργούν ως:

- ✓ αντικείμενο,
- ✓ υποκείμενο ή
- ✓ επεξήγηση.

Οι προτάσεις που εισάγονται με το *ότι/πως* εκφράζουν κάτι που μπορεί να είναι ή να μην είναι αληθινό. Οι προτάσεις αυτές εκφέρονται με οριστική και έχουν άρνηση δε(ν).

1) *ότι/πως*-προτάσεις που λειτουργούν ως αντικείμενο

Ρήματα που παίρνουν ως συμπλήρωμά τους προτάσεις που εισάγονται με το *ότι/πως* είναι:

α) τα λεκτικά

αμφισβητώ, αναγγέλλω, ανακοινώνω, αναφέρω, απαντώ, αποφαίνομαι, αρνούμαι, βεβαιώνω, γράφω, διαβάζω, διαβάλλω, διαδίδω, διακηρύσσω, ειδοποιώ, εξηγώ, εξομολογούμαι, ισχυρίζομαι, καταθέτω, κατηγορώ, καυχιέμαι, λέω, μαρτυρώ, παραπονιέμαι, πληροφορώ, προειδοποιώ, σημειώνω, συκοφαντώ, τηλεφωνώ, υπαινίσσομαι, υπενθυμίζω, υπονοώ, υποστηρίζω, υπόσχομαι, φωνάζω, ψιθυρίζω κ.ά.

Μου είπε ότι θα αργήσει.

Σου υπόσχομαι πως θα σε βοηθήσω.

Μου απάντησε ότι δεν έρχεται.

Τον προειδοποίησα πως δε θα τον συγχωρήσω.

β) τα δεικτικά

αποδεικνύω, δείχνω, δηλώνω, μαρτυρώ (=δείχνω), παριστάνω, πείθω, προσποιούμαι, φανερώνω κ.ά.

Το χλωμό του πρόσωπο μαρτυρούσε πως έγινε κάτι δυσάρεστο.

Η έρευνα απέδειξε ότι ο κατηγορούμενος είναι αθώος.

γ) τα γνωστικά

αγνοώ, γνωρίζω, εννοώ, θυμάμαι, λησμονώ, μαθαίνω, ξέρω, ξεχνάω, πληροφορούμαι κ.ά.

Γνωρίζω πως το μάθημα είναι δύσκολο.

Πληροφορήθηκα ότι οι εξετάσεις θα διεξαχθούν την Πέμπτη.

Έμαθα πως θέλει να 'ρθει κι αυτός.

δ) τα αισθητικά

αισθάνομαι, ακούω, αντιλαμβάνομαι, βλέπω, διακρίνω, διαπιστώνω, καταλαβαίνω, νιώθω, παρατηρώ κ.ά.

Διαπίστωσα πως το αυτοκίνητο ξέμεινε από βενζίνη.

Νιώθω ότι μου λέει ψέματα.

ε) τα δοξαστικά

αμφιβάλλω, δέχομαι, ελπίζω, θαρρώ, νομίζω, ονειρεύομαι, παραδέχομαι, πιστεύω, σκέφτομαι, συλλογίζομαι, συμπεραίνω, υποθέτω, υπολογίζω, υποπτεύομαι, υποψιάζομαι, φαίνομαι, φαντάζομαι, φημίζομαι, φοβάμαι, φρονώ κ.ά.

Υπολογίζω πως θα μου φτάσουν τα λεφτά.

Παραδέχομαι ότι είναι καλύτερος απ' όλους.

Φημίζεται ότι φτιάχνει τα καλύτερα λουκούμια.

2) ότι/πως-προτάσεις που λειτουργούν ως υποκείμενο

Οι ότι/πως-προτάσεις μπορεί να έχουν θέση υποκειμένου όταν συμπληρώνουν:

α) απρόσωπα ρήματα

ακούγεται, αναγγέλλεται, ανακοινώνεται, αποδεικνύεται, αρκεί, διαδίδεται, πειράζει, συμπεραίνεται, υποτίθεται, φαίνεται, φοβίζει κ.ά.

Φαίνεται ότι ο καιρός θα χαλάσει.

Ακούστηκε πως αύριο θα έχουμε καύσωνα.

Διαδίδεται στους διαδρόμους ότι θα δεχτεί τη θέση του διευθυντή.

β) απρόσωπες εκφράσεις

είναι αλήθεια, είναι ψέμα, είναι βέβαιο, είναι αποδεδειγμένο, δεν υπάρχει αμφιβολία κ.ά.

Είναι ψέμα πως αύριο θα πάμε εκδρομή.

Είναι βέβαιο ότι θα έρθει.

3) ότι/πως-προτάσεις που λειτουργούν ως επεξήγηση

Οι ότι/πως-προτάσεις μπορεί να έχουν θέση επεξήγησης όταν συμπληρώνουν ένα ουσιαστικό, τον ουδέτερο τύπο ενός επιθέτου, μια αόριστη ή μια δεικτική αντωνυμία (ένας, μια, ένα ή αυτός εκείνος, τούτος κτλ.). Τα ουσιαστικά που συμπληρώνονται από μια ότι/πως-πρόταση είναι: αξίωμα, βεβαιότητα, είδηση, ελπίδα, ιδέα, κατηγορία, μήνυμα, όνομα, πληροφορία, υπόσχεση, υποψία, φήμη κ.ά.

Προσπαθούν να αποδείξουν την πληροφορία ότι ο ύποπτος ήταν στον τόπο του εγκλήματος το βράδυ του φόνου.

Πήρα το μήνυμα πως δε θά 'ρθουν.

Ζει με την ελπίδα πως θα βρεθεί το παιδί της.

Ένα ήταν το παράπονό του, πως δεν πρόλαβε να του ζητήσει συγγνώμη.

Μου μίλησε για την οικονομική του κατάσταση, ότι δεν έχει καθόλου λεφτά.

- Στη λογοτεχνία και στον καθημερινό λόγο κάποιες φορές οι *ότι/πως*-προτάσεις εισάγονται και με τον ειδικό σύνδεσμο *που*:

Το ξέρω *που* με σκέφτεσαι.

- Τα περισσότερα ρήματα που συντάσσονται με *ότι/πως*-πρόταση μπορεί να συντάσσονται και με την κλιτική αντωνυμία τρίτου προσώπου του ουδετέρου *το*: *το γνωρίζω, το θέλω, το ξέρω, το πιστεύω* κ.ά. Επίσης, μπορεί να συνδυάζουν το κλιτικό με την *ότι/πως*-πρόταση, και έτσι αυτή να λειτουργεί ως παράθεση, δηλαδή ως επεξήγηση της αντωνυμίας:

Δεν το ξέρει *ότι* δεν πέρασε στο πανεπιστήμιο.

Δεν το γνώριζα *πως* ο Νίκος είναι ζάδερφός σου.

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Το *ότι* και το *πως* είναι από τους βασικούς συνδέσμους της Ελληνικής και εισάγουν συμπληρωματικές προτάσεις οι οποίες μπορεί να λειτουργούν ως αντικείμενο ή υποκείμενο του ρήματος ή ως επεξήγηση (Είπε *ότι* θα έρθει. Φαίνεται *ότι* θα βρέξει. Δεν το ήξερα αυτό, *ότι* θα πάει στο εξωτερικό για σπουδές.). Αυτό που είναι πολύ σημαντικό είναι να καταλάβουν οι μαθητές το συντακτικό ρόλο μιας *ότι/πως*-πρότασης. Ο διδάσκων μπορεί να ξεκινήσει τη διδασκαλία του με πολύ απλά παραδείγματα στα οποία μια *ότι/πως*-πρόταση έχει θέση αντικειμένου και να προχωρήσει στη συνέχεια σε *ότι/πως*-προτάσεις που έχουν θέση υποκειμένου ή λειτουργούν ως επεξήγηση.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ32: Συμπληρωματικές προτάσεις με *να*-πρόταση

ΓΓ33: Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις

ΓΓ34: Συμπληρωματικές προτάσεις με το *μήπως/μη(ν)*

ΓΓ35: Συμπληρωματικές προτάσεις με το *που* (γεγονοτικές)

ΓΓ36: Ουσιαστικοποιημένες προτάσεις

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 455-462.